

Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması

Fatma ALİSİNANOĞLU¹, D. Neslihan BAY², Özlem ŞİMŞEK³

ÖZ

Araştırmanın amacı, “Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin geçerlilik ve güvenirliliğini ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliğinde ve Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliğinde öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır (n=229). Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında kaynak taraması yapılarak 52 maddelik taslak form oluşturulmuş, kapsam geçerliliği için uzman görüşü alınmıştır. Yapılan kapsam geçerliği sonuçlarına göre ölçeğin 45 maddelik deneme formu oluşturulmuştur. Ölçeğin yapı geçerlilik ve güvenirlilik analizleri kapsamında açıklayıcı (explanatory) faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin geçerlik çalışmasında Scree Plot eğrisi 4 faktörlü yapıyı göstermiş ve madde yükü .50 den küçük olan maddeler atılmıştır. Açıklanan toplam varyans %63’tür. Ölçeğin boyutlarının ve tamamının güvenirliliklerini ölçmek amacıyla Cronbach Alfa güvenirlilik istatistiği yapılmıştır. Ölçeğin genelinin güvenirliliği için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .93 olarak hesaplanmıştır. Analiz sonucunda 21 maddeden ve dört faktörden oluşan “Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği” elde edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi, okul aile işbirliği, ölçek.

The Validity and Reliability Study of the School Parent Cooperation Scale in Pre-School Education

ABSTRACT

The purpose of this study is to reveal the validity and reliability of the " School Parent Cooperation Scale in Pre-School Education". This study was participated 3rd and 4th grade students of Early Childhood Education and Child Development Departments at Gazi University (n=229). During the development of the scale, literature review was performed and a draft form was created. Some experts were consulted for the validity of scope. The 45-item experiment form was formed according to the scope validity results. The validity and reliability analysis of the scale was performed by explanatory factor analysis. The validity study has shown that Screen Plot curve has 4-factor structures and the items that have smaller than .50 item load were discarded. The Cronbach's Alpha reliability statistics was done for measuring the reliability of the scale and its dimensions. Cronbach's Alpha internal consistency coefficient, the indicator of the scale reliability, was calculated as .93. As a result of these analyses "School Parent Cooperation Scale in Pre-School Education" was consisted of 21 items and 4 factors.

Keywords: Preschool, School-Parent Cooperation, Scale.

¹ Prof.Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, alisinin@gazi.edu.tr

² Yrd.Doç.Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, bayneslihan@gmail.com

³ Yrd.Doç.Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, ozlemgazi@gmail.com

GİRİŞ

Çocuk bütün gelişim alanlarına ilişkin temel bilgi beceri, tutum ve alışkanlıkları ailede kazanmaktadır. Bu açıdan aile, çocuğun bakımı, gelişimi ve eğitiminden sorumlu başlıca kurum olma özelliği taşımaktadır (Oktay, 1991). Ailenin çocuk gelişimi ve eğitimindeki rolünün anlaşılmasıyla aileye verilen önem de artmaya başlamıştır. Toplumda meydana gelen sosyo kültürel değişikliklerle birlikte anne babalık zor bir durum haline gelmiştir. Ailelerin yaşam koşulları değişmiş ve anne babaların çeşitli nedenlerle çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda desteğe gereksinimleri artmıştır. Geleneksel olarak gereksinim duyulan bilgiler aile büyükleri, komşular, gibi informal kaynaklardan elde edilirken, anne babanın gün boyu bir işte çalışması aile büyüklerinden uzakta yaşama, tek ebeveynliğin artması gibi nedenlerle anne babaların çocuk yetiştirme ve eğitimi konusunda bilgi ve tavsiye alabilecekleri sosyal destek kaynaklarına ulaşımı güçleşmiştir. Toplumdaki bu sosyal değişimler, ailelerin anne babalık, çocuk yetiştirme, çocuk sağlığı ve eğitimi konularında bilgi almalarını zorunlu kılmıştır. (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010). Bu sosyal değişimle birlikte aileler çocuklarına evde de öğrenme ortamları sağlamak, çocuklarının öğretmenleriyle işbirliği içinde olmak ve aile eğitim programlarına katılmak istemektedirler (Larsen ve Haupt, 1997). Okul ve aile iki farklı toplumsal kurumdur ve farklı beklentiler etrafında şekillenmişlerdir. Bu iki farklı kurumun çocukların eğitimleri konusunda çıkar birliğine getirilmesi gereklidir. Çünkü okulda yapılan etkinlikler evde anne-babalar tarafından da desteklenmediği sürece okul eğitiminde başarıya ulaşmak mümkün değildir (Şimşek ve Tanaydın, 2001). Okul aile işbirliği aracılığıyla aileler çocuklarının eğitimi için uygulanan program hakkında daha fazla bilgi sahibi olmaktadır. Aileler hem evde hem de okulda çocuklarına nasıl yardımcı olabilecekleri konusunda bilinçlenmektedirler (Dinç, 2011). Anne-baba ve öğretmenler, çocuklara elverişli bir öğrenme ortamı yaratabilmek için ortak bir çaba göstermelidirler. Çocuğun evde oluşan ilk öğrenme deneyimleri, okuldaki öğrenme girişimlerine destek sağlayarak, öğretmenin sınıf içi uygulamalardaki başarı şansını yükseltir. Bu yüzden öğretmenlerin çocuğun aile ortamlarını iyi değerlendirmeleri ve onun daha iyi eğitimine olanak hazırlamak amacıyla aile sorumlularıyla iletişim kurmaları önemlidir (Burns, Roe ve Ross, 1992, Akt., Çelenk, 2003).

Başarılı bir aile katılımı, okulun amaçları, okul aile iş birliği ve açık iletişim gibi konularda ebeveynlerin yönetim ve karar verme süreçlerine katılımı ile gerçekleşmektedir. Ailelerin okuldaki karar verme süreçlerine katılımı ile hem kendi çocuklarının öğrenme sorumluluğunu üstlenmeleri hem de kendi bölgelerindeki eğitim kurumlarının değişimine ve gelişimine katkı sunmalarını sağlayabilir (Güven, 2011). Okul öncesi eğitimde sürdürülebilirliğin sekiz unsuru bulunmaktadır:

- Aileler, okul, toplum ve ev, işbirliğinin önemli birer parçasıdır. Ailelerin, çocukların bakım ve eğitimi ile ilgili ilk karar vericiler olması,

- Aile, okul ve toplumun çocuğun bakım ve eğitim sorumluluğunu paylaşması,
- Bakım, sağlık, eğitim hizmetlerinin çocuğun ve ailesinin yaşam koşullarına ve ihtiyaçlarına uygun olması,
- Verilen hizmetlerin çocukların kültürlerine uygun olması ve ailelerle etkili iletişimin kurulması,
- Ev, okul ve toplum işbirliğini kurmak için açık iletişim ve gizliliğe saygının korunması,
- Toplumun kaynak kapasitesinin, bilgi ve becerilerin belirlenmesinde ev, okul ve toplum işbirliğinin sağlanması,
- Bakım ve eğitim hizmetlerinde gelişimsel ve kültürel özelliklerin dikkate alınması,
- Ev, okul ve toplum işbirliğinde değerlendirme yapılması ve değerlendirmeye ilgili belgelerin program, uygulama ve politikaların geliştirilmesinde kullanılması (Ahearn ve diğ., 2002).

Okul öncesi eğitimde kalitenin bir parçası olarak aile ve toplum katılımı dikkat çekmektedir. Nitelikli bir okul öncesi eğitim programı çocuğun bütün gelişim alanlarında ilerlemesini sağlamayı, sağlığını korumayı amaçlar. Böylece çocukların aileleri ve içinde yaşadıkları toplum da desteklenmiş olur (Driscoll ve Nagel, 2007). Okul öncesi eğitimde aile eğitimiyle ilgili programlar genel olarak; aile bağlarını kuvvetlendirmek, çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda ailelerin bilgi, tutum ve uygulama eksikliklerini gidermek ve özellikle risk altındaki çocukların ailelerine ilgili konularda destek olmak, çocukları okul başarıları için desteklemek, okul-aile ve çocuk arasındaki ilişkiyi güçlendirmek gibi amaçlara sahiptir (Tezel Şahin ve Özbey,2007).

Okul aile işbirliği bu işbirliğinin parçası olan çocuğu, aileyi ve öğretmeni olumlu yönde etkilemektedir. Aileleri okulla işbirliğine giren çocukların başarısı, girmeyenlere göre daha yüksek olmaktadır. İşbirliğine giren annelerin hem çocuklarına karşı olumlu tutumları hem de kendilerine güvenleri artmaktadır. Okul aile işbirliğine yönelen öğretmenler ailelerden daha fazla destek görebilmektedir (Sucuka ve Kimmet, 2005). Nitelikli bir erken çocukluk eğitimi için aile eğitiminin bir parçası olmalı ve okul aile işbirliği tamamen şeffaf bir ortamda gerçekleşmelidir. (Hagan ve Smith, 2004). Bu noktada öğretmenin rolü çok önemlidir. Öğretmenin hem çocuğun gelişimini desteklemesi, hem de ailelerin çocuklarının gelişimi ve öğrenmesini desteklemesini sağlamak için çalışmalar yapması gerekmektedir. Okul öncesi eğitim döneminde aile eğitim çalışmalarına hem annenin hem de babanın katılması önemli bir gerekliliktir. Aile eğitim çalışmaları ebeveyn çocuk iletişimini olumlu yönde geliştirirken, aileyi ve sonuç olarak çocuğu olumlu yönde etkilemektedir (Larsen ve Haupt, 1997)Yapılan araştırmalarda aile katılımı ve aile eğitimi çalışmalarının; çocukların özbakım, sosyal beceri alanlarında, akademik başarılarında katkılar sağladığı, ebeveyn çocuk ve öğretmen ilişkilerini geliştirdiği ve öğretmenlerin kendilerine güvenlerini ve iş memnuniyetlerini arttığı saptanmıştır (Gürşimşek,

2002; Arabacı ve Aksoy, 2005; Miedel ve Reynolds, 1999; Kohl ve ark., 2000; Feinberg, 2001; İnal, 2006; Güven, 2011).

Türkiye’de okul öncesi öğretmenlerinin ve ebeveynlerin okul aile işbirliğine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmış araştırmalar ve bu araştırmalar kapsamında geliştirilmiş ölçekler bulunmaktadır (İnal, 2006; Güven, 2011; Güleç ve Genç, 2010; Atabey, 2008). Ancak okul öncesi öğretmen adaylarının okul aile işbirliğine yönelik görüşlerinin onların ileriki dönemlerde yapacakları uygulamaları büyük ölçüde etkileyeceği için önemli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle araştırmada okul öncesi öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğrencilerin okul aile işbirliğine yönelik yeterlilik algılarını belirleyebilmek için “Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaca ulaşmak için; “Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı mıdır? sorusuna yanıt aranacaktır.

YÖNTEM

Bu araştırma; okul öncesi öğretmen adaylarının okul aile işbirliğine ilişkin yeterlilik algılarını ölçmek için geçerlik ve güvenilirlik açısından yeterli bir ölçek geliştirme çalışmasıdır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliğinde ve Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliğinde öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır (n=229).

Çalışma grubunun büyüklüğünü tespit etmek amacıyla alanyazın taraması yapılmıştır. Alanyazın taranmasında madde ile cevaplayıcı oranlarının Cattell (1978)’e göre her madde için 3 ila 6 kişi arasında, Gorsuch (1983)’a göre her madde için en az 5 kişi, Everitt (1975)’e göre her madde için en az 10 kişi olması gerektiği görülmüştür (Akt. McCallum ve diğerleri, 1999). Jinchul (2004) ise, bu oranın her madde için 5 kişiden fazla olması gerektiğini ifade etmektedir. Bu bilgilere dayalı olarak “Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin geçerlik güvenilirlik çalışması için çalışma grubunun sayısı ölçekteki madde sayısının beş katı olarak belirlenmiştir. Ölçeğin madde sayısı 45 olduğundan en az 225 okul öncesi öğretmen adayına ulaşılması hedeflenmiştir. 2008- 2009 eğitim öğretim yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği ve Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği lisans programında öğrenim gören toplam 250 3. ve 4. sınıf öğrencine ulaşılmıştır. Bazı ölçek formları eksik doldurulduğu için araştırma kapsamına alınmamış toplam 229 kullanılmıştır.

Veri Toplama Aracı

“Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin deneme formunun oluşturulabilmesi için, okul aile işbirliği çalışmalarına ilişkin yurt içi ve yurt dışı araştırmalar incelenmiş ve kaynak taraması yapılmıştır. Kaynak taraması sonucunda aile katılımı çalışmalarının “anne-babalıkla ilgili beceriler, iletişim, gönüllülük, evde öğrenme, karar verme süreci ve toplumla işbirliği” alt boyutlarında ele alındığı görülmüştür (Epstein ve diğ., 2002, Akt., İnal, 2011). Can Yaşar (2001)’ a göre aile katılımında; ailelere, dinleyici olma, evde öğrenme sürecinde gerekli görevi üstlenme, program destekleyici olma, gönüllü katılımcı olma, danışmanlık ve karar verici konumda olma gibi farklı rolleri verme gibi özellikleri vardır (Can Yaşar, 2001). Bu özellikler doğrultusunda, Ömeroğlu ve Yaşar (2005), okul öncesi eğitim sürecine aile katılımını sağlamaya yönelik etkinlik ve yöntemlerde; “bilgilendirme toplantıları, ev ziyaretleri, ailelerle iletişim kurma etkinlikleri, evde öğrenme, ailenin kurum programına katılımı, ailelerin karar verme sürecine katılımı” başlıkları altında yer vermişlerdir. Millî Eğitim Bakanlığı “36–72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı”ndaki aile katılım çalışmaları “aile eğitim etkinlikleri, aile iletişim etkinlikleri, ailelerin eğitim etkinliklerine katılımı, ev ziyaretleri ve evde yapılabilecek etkinlikler, bireysel görüşmeler ve toplantılar, yönetim ve karar verme sürecine katılım” boyutları altında ele alınmıştır. Bu çalışmada diğer kaynaklardan da yararlanmakla birlikte, daha çok MEB (2006) “36–72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı”ndaki aile katılım çalışmalarında yer alan boyutlar dikkate alınarak ölçeğin taslak formundaki 52 madde belirlenmiştir.

“Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nde likert tipi beşli derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Buna göre ölçek uygulama derecesine göre, (1) Hiçbir Zaman, (2) Çok Az, (3) Nadiren, (4) Sıklıkla, (5) Her Zaman seçeneklerinden oluşmuştur.

Verileri Toplaması ve Analizi

Ölçek, 2008- 2009 eğitim öğretim yılının bahar döneminde Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği ve Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği lisans programında öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırmacılar ölçek hakkında bilgi vermiş ve araştırmaya katılmada gönüllü olan öğretmen adaylarına ölçek uygulanmıştır.

“Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin kapsam geçerliği için uzman görüşü alınmış, yapı geçerliği ise açılımlayıcı faktör analizi (AFA) ile incelenmiştir. Faktör analizi aynı yapıyı ya da aynı değişkenleri bir araya toplayarak ölçmeyi az sayıda faktör ile açıklamayı amaçlayan istatistiksel bir tekniktir (Büyüköztürk, 2009). Okul “Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin güvenilirliği için her bir faktörünün ve genelinin güvenilirliği için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısına bakılmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Araştırmada “Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmak amaçlanmıştır. Bir ölçme aracında aranan temel nitelikler geçerlik ve güvenirliktir. Güvenirlilik, aynı şeyin bağımsız ölçümlerindeki kararlılıktır. Geçerlilik ise ölçülmek istenen şeyin ölçülebilmeye olma derecesidir (Karasar, 2000). Araştırmada öncelikle kapsam geçerliği çalışması yapılmıştır. Kapsam geçerliği için Lawshe tekniği kullanılmıştır. Bu teknik Lawshe (1975) tarafından geliştirilmiştir. Lawshe tekniğinde, en az 5 en fazla 40 uzman görüşüne ihtiyaç vardır (Akt.: Yurdugül, 2005). Bu nedenle kapsam geçerliğini belirlemek amacıyla okul öncesi eğitimde aile eğitimi, aile katılım çalışmaları bulunan 5 alan uzmanından görüş alınmıştır. Soruların amaca uygun olup olmadığının değerlendirilmesinde likert tipi beşli derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Uzmanların her bir maddeye verdikleri puanlar hesaplanmış ve toplam puan uzman sayısına bölünmüştür. Madde puanı 4’ün altında olan 7 madde taslak formdan çıkarılmış ve 45 maddelik deneme formu elde edilmiştir.

“Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin deneme formunun geçerlik güvenilirlik çalışmaları için 250 okul öncesi öğretmenliği lisans programında öğrenim gören 3. ve 4. Sınıf öğrencilerine ulaşılmış, 229 ölçek formu ise geri alınabilmiştir.

Uygulama sonucunda elde edilen verilerin SPSS programında analizi yapılmıştır. “Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin boyutlarını belirlemek için faktör analizi yapılmıştır. Yapılan faktör analizinde Scree Plot eğrisi 4 faktörlü yapıyı göstermiştir. Faktör yük değerlerinin .45 ya da daha yüksek olması maddenin faktörü ölçtüğü anlamına gelmekte ve iyi bir ölçü olarak değerlendirilmektedir (Büyüköztürk, 2009). Bu sebeple “Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nde madde yükü .50 den küçük olan maddeler atılmış ve güvenilirliği yüksek yapılara ulaşılmıştır.

Faktör analizi sonuçlarına göre “Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin 4 faktör ve 21 madde olduğu görülmüştür.

“Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin Geçerlik Çalışmasına İlişkin Bulgular

Ölçeğin geçerlik çalışması için betimleyici faktör analizi yapılmıştır. Faktörlere maddelerin içerikleri dikkate alınarak isim verilmeye çalışılmıştır. Birinci faktöre “Eğitim, Duyuru Panoları ve Yazışmalara Yönelik Çalışmalar”, ikinci faktöre “Ev Ziyaretleri ve Ailenin Eğitim Etkinliklerine Katılımına İlişkin Çalışmalar”, üçüncü faktöre “Çocuğu Tanımaya ve Aileleri Toplantılardan Haberdar Etmeye Yönelik Çalışmalar”, dördüncü faktöre “Etkili İletişim Kurmaya Yönelik Çalışmalar” isimleri verilmiştir.

“Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları ve her bir faktörün varyansı ile tüm faktörlerin toplam varyansı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. “Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin Betimleyici Faktör Analizi Sonuçları

İlk Madde No	Yeni Madde No	Ortak Faktör Varyans	Faktör Yük Değerleri			
			Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
M7	M1	.609	.606			
M14	M2	.622	.687			
M15	M3	.642	.656			
M16	M4	.431	.574			
M25	M5	.668	.686			
M26	M6	.744	.774			
M27	M7	.717	.784			
M28	M8	.638	.683			
M41	M9	.657		.762		
M42	M10	.740		.774		
M43	M11	.702		.750		
M44	M12	.717		.691		
M45	M13	.609		.660		
M17	M14	.572			.658	
M21	M15	.614			.650	
M30	M16	.590			.527	
M31	M17	.670			.703	
M35	M18	.569			.664	
M5	M19	.561				.646
M6	M20	.685				.798
M9	M21	.665				.611
			Faktörlerin Açıkladıkları Varyans			
			Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
Açık. Varyans			%21.67	%16.58	%13.80	10.94
Açık.Top.Varyans			%63.00			

Tablo 1 bulgularına göre; 21 maddeden oluşan ölçeğin birinci faktörünün (Eğitim, Duyuru Panoları ve Yazışmalara Yönelik Çalışmalar) faktör yük değerleri .574 ile .784 arasında değişmekte ve 8 maddeden oluşmaktadır.

İkinci faktörün (Ev Ziyaretleri ve Ailenin Eğitim Etkinliklerine Katılımına İlişkin Çalışmalar) faktör yük değerleri .660 ile .774 arasında değişmekte ve toplam 5 maddeden oluşmaktadır. Üçüncü faktörün (Çocuğu Tanımaya ve Aileleri Toplantılardan Haberdar Etmeye Yönelik Çalışmalar) faktör yük

değerleri .650 ile .703 arasında değişmekte ve toplam 5 maddeden oluşmaktadır. Dördüncü faktörün (Etkili İletişim Kurmaya Yönelik Çalışmalar) faktör yük değerleri .611 ile .798 arasında değişmekte ve toplam 3 maddeden oluşmaktadır. Büyüköztürk (2009), maddelerin faktör ortak varyanslarının 1'e yakın ya da .66'nın üzerinde olmasının iyi bir sonuç olduğunu ifade etmektedir.

Birinci faktörün toplam varyansın % 21.67'sini açıkladığı, ikinci faktörün % 16.58'ini açıkladığı, üçüncü faktörün %13.80'ini açıkladığı ve dördüncü faktörün %10.94'ünü açıkladığı görülmektedir. Dört faktörün açıkladığı toplam varyans ise %63'dür. Büyüköztürk (2009)'e göre tek faktörlü ölçeklerde açıklanan varyansın % 30 ve daha fazla olmasını yeterli görülmekte, çok faktörlü ölçeklerde ise açıklanan varyansın daha fazla olması beklenmektedir. Bu sonuçlara göre ölçeğin genelinde açıklanan toplam varyans oranının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

“Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin Güvenirlilik Çalışmasına İlişkin Bulgular

Ölçeğin boyutlarının ve tamamının güvenilirliklerini incelemek amacıyla Cronbach Alpha değerleri hesaplanmıştır. Tablo 2' de ölçeğin alt boyutları ve tamamının iç tutarlılığı için hesaplanan alfa katsayıları verilmiştir.

Tablo 2. “Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin Cronbach Alfa Katsayıları

Faktörler	Cronbach Alpha Değeri
Faktör 1	.90
Faktör 2	.88
Faktör 3	.82
Faktör 4	.66
Toplam	.93

Tablo 2 bulgularına göre “Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin alt faktörlerine ve geneline ait Cronbach alpha değerleri görülmektedir. Buna göre ölçeğin birinci (Eğitim, Duyuru Panoları ve Yazışmalara Yönelik Çalışmalar) faktörü için .90, ikinci faktörü için (Ev Ziyaretleri ve Ailenin Eğitim Etkinliklerine Katılımına İlişkin Çalışmalar) .88, üçüncü faktörü için (Çocuğu Tanımaya ve Aileleri Toplantılardan Haberdar Etmeye Yönelik Çalışmalar) .82 ve dördüncü faktörü için (Etkili İletişim Kurmaya Yönelik Çalışmalar) .66 Cronbach alpha değerleri hesaplanmıştır. Faktörlerin Cronbach alpha değerlerinin .66 ile .90 arasında değişmekte olduğu görülmektedir. Ölçeğin genelini güvenirliliği için hesaplanan Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı .93 olarak hesaplanmıştır. Tezbaşaran (1997) likert tipi bir ölçekte yeterli sayılabilecek bir güvenirlilik katsayısının olabildiğince 1'e yakın olması gerektiğini ifade etmektedir. Büyüköztürk (2009) ise psikolojik bir test için hesaplanan güvenirlilik katsayısının .70 ve daha yüksek olmasının yeterli olabildiğini, bireyleri seçme ve sınıflama için kullanılacak ölçeklerde bu sayının daha yüksek olması gerektiğini belirtmektedir. Bu sonuçlara göre “Okul Öncesi

Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin dördüncü faktörü (Etkili İletişim Kurmaya Yönelik Çalışmalar) dışındaki faktörlerde ve ölçeğin genelinde Cronbach alpha değerinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir. Ancak ölçekteki dördüncü faktörün (Etkili İletişim Kurmaya Yönelik Çalışmalar) güvenilirlik katsayısının biraz düşük olduğu tespit edilmiştir.

SONUÇ

Araştırmada “Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılması amaçlanmıştır. Yapılan istatistiksel çözümleme sonucunda ölçeğin toplam 21 maddeden oluştuğu, 4 faktörlü bir yapı gösterdiği ve açıkladığı toplam varyansın (%63) yeterli düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin genelinde güvenilirliği için hesaplanan Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı (.93) oldukça yüksek olduğu saptanmıştır. Buna göre “Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeği”nin güvenilirliğinin yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

ÖNERİLER

Araştırmanın çalışma grubunu yalnızca Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi ve Mesleki Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği öğrencileri oluşturmuştur. Bu çalışmada çok sınırlı bir gruba ulaşılmıştır. Ölçeğin standartlaştırılması için farklı şehirlerdeki öğretmen adaylarına ulaşılarak daha geniş bir örneklem ile geçerlik- güvenilirliğinin ortaya konulması ve aynı ölçeğin okul öncesi öğretmenlerine uygulanarak geçerlik güvenilirlik çalışması yapılabilir. Bunlara ek olarak geliştirilen bu ölçek kullanılarak, okul öncesi öğretmen adaylarının okul aile işbirliğine yönelik görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, okul öncesi öğretmen adaylarının görüşleri ile meslek hayatlarındaki uygulamaları arasındaki ilişkinin incelendiği boylamsal çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Arabacı, N. ve Aksoy.A (2005) Okulöncesi eğitime katılım programının annelerin bilgi düzeylerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 18–26.
- Atabey, D., 2008, ‘Yönetici öğretmen aile iletişim ve işbirliği aracı geçerlik güvenilirlik çalışması ve okulöncesi eğitim kurumlarındaki yönetici, öğretmenler ile aileler arasındaki iletişim ve işbirliğinin yönetici öğretmen aile bakış açısına göre incelenmesi’, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi.
- Büyükoztürk Ş. (2009). *Sosyal bilimler için veri analiz kitabı*. (10. Basım). Ankara: Pegemakademi Yayıncılık.
- Can Yaşar, M. (2001). Okul öncesi eğitim kurumlarında ailenin eğitime katılımı. Gazi Üniversitesi Anaokulu/ Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı (Geliştirilmiş Baskı). İstanbul: YA-PA Yayınları s:366–375.
- Çelenk, S. (2003) Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması. *İlköğretim-Online* 2 (2), 2003 sf. 28-34
(<http://www.ilkogretim-online.org.tr> adresinden 10.01.2012) tarihinde alınmıştır).

- Dinç, B. (2011). Okul öncesi eğitimde aile katılım çalışmaları. (Ed. F. Alisinanoğlu) *Okul öncesi eğitimde özel öğretim yöntemleri*, Ankara: Pegemakademi Yayıncılık, sf.182- 189.
- Feinberg, D.L., 2001, 'Teachers Perceptions of Parent Involvement and Student Achievement and Adjustment in High Risk and Low Risk Kindergartens Students' Unpublished doctorate thesis, Fairleigh Dickinson University.
- Güleç, Ç. H. ve Genç, Z. S. (2010). An evaluation of the intervention between teacher and parent about school and family cooperation in preschool educational institution. *Eğitim ve Bilim*. 35 (155), 158- 171.
- Gürşimşek, I. (2002). Etkin öğrenme ve aile katılımı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Anaokulu/ Anasınıfı Öğretmeni el kitabı* İstanbul: YA-PA Yayınları.
- Güven, G.,2011, Farklı eğitim modelleri kullanılarak uygulanan aile eğitim ve aile katılım programlarının okul öncesi öğretmenlerinin uygulamalarına ve ebeveynlerin görüşlerine etkisinin incelenmesi',Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi.
- Hagan, M. and O., Smith, M. (2004) *Child care and education*. China: Elsevier Limited.
- Işık, H., 2007, 'Okulöncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilen okul-aile işbirliği çalışmalarının anne-baba görüşlerine dayalı olarak incelenmesi', Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi.
- İnal, G., 2006 'Öğretmenlerin anaokulları ile anasınıflarındaki programlara ailelerin katılımı konusundaki görüşlerinin değerlendirilmesi (Afyon ili örneği)' Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi.
- İnal, G. (2011). Okul öncesi eğitim programında aile katılım çalışmaları. (Ed. F. Alisinanoğlu) *Okul öncesi eğitimde özel öğretim yöntemleri*, Ankara: Pegemakademi Yayıncılık, sf.182- 189.
- Jinchul, J., 2004, 'Analysis of the factors and the roles of hrd in organizational learning styles as identified by key informants at selected corporations in the republic of Korea', Unpublished Doctoral Dissertation. Texas A&M University.
- Karasar N. (2000). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kohl, G., Lengua, L.J., McMahon, R.J. (2000). Parent involvement in school conceptualizing multiple dimensions and relations with family and demographic risk factors. *Journal Of School Psychology*, (38) 501-523.
- Larsen, J.M., Haupt, J.H. (1997). Integrating home and school. (Ed.: C.H. Hart, D. C. Burts, R. Charlesworth). *Integrated curriculum and developmentally appropriate practice*. Albany: State University of New York Pres.
- Mccallum, Robert C., Keith F. Widaman, Shaobo Zhang and Sehee H. (1999). Sample size in factor analysis. *Psychological Methods*, 4(1), 84-99.
- MEB (2006).36-72 *Aylık Çocuklar İçin Okulöncesi Eğitim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları
- Miedel, W. and A.J. Reynolds. (1999). Parent involvement in early intervention for disadvantaged children. *Journal of Scholl Psychology*, (37), 379-402.
- Oktay, A.(1991). Türkiye'de okul öncesi eğitimin gelişimi. (Yayına Hazırlayan: B. Onur). 2. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi (sf. 289-298) Ankara.
- Ömeroğlu, E. ve Yaşar, Can M. (2005). Okul öncesi eğitim kurumlarında ailenin eğitime katılımı. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 62. (<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi62/omeroglu-yasar.htm> adresinden 10. 01. 2012 tarihinde alınmıştır).
- Sucuka, N. ve Kimmet, E. (2005). Aile destek programlarının okul aile işbirliğindeki önemi. (Yayıma Hazırlayan. Müzeyyen Sevinç. *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*, 2. Cilt (sf. 452-458). Ankara. Morpa Yayınları.
- Tezbaşaran, A.A. (1997). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği.

- Şimşek, H. ve Duygu Tanaydın (2001). Öğretmen veli Katılımı: Öğretmen,-Veli-Psikolojik Danışma üçgeni, İlköğretim Online 1(1) (<http://ilkogretimonline.org.tr/vol1say1> adresinden 10.01.2012 tarihinde alınmıştır).
- Tezel Şahin,F. ve Özbey,S.(2007). Aile eğitim programlarına baba katılımının önemi. Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 18, (1), 39-48.
- Tezel Şahin F. ve Öztürek, A. (2010). *Anne baba eğitimi ve okul öncesinde aile katılımı*. Ankara: Morpa.
- Yurdugül, H. (2005). *Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması*. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi 28–30 Eylül Denizli.

SUMMARY

Research was conducted about school parent cooperation for exhibiting preschool teachers and parent views and was developed school parent cooperation scales (İnal, 2006; Güven, 2011; Güleç ve Genç, 2010; Atabay, 2008). However, views of preschool teacher candidates are very crucial for applying school parent cooperation in their school in the future. Therefore, "School Parent Cooperation Scale in Pre-School Education" was aimed to develop. To achieve general aim, this study was asked whether "Cooperation in Preschool Education School Family Scale" is a valid and reliable instrument.

The purpose of this study is to reveal the validity and reliability of the "School Parent Cooperation Scale in Pre-School Education". This study was participated 3rd and 4th grade students of Early Childhood Education and Child Development Departments at Gazi University (n=229). During the development of the scale, literature review was performed and a draft form was created. Some experts were consulted for the validity of scope. The 45-item experiment form was formed according to the scope validity results. The validity and reliability analysis of the scale was performed by explanatory factor analysis. The validity study has shown that Screen Plot curve has 4-factor structures and the items that have smaller than .50 item load were discarded. The Cronbach Alpha reliability statistics was done for measuring the reliability of the scale and its dimensions. Cronbach Alpha internal consistency coefficient, the indicator of the scale reliability, was calculated as .93. As a result of these analyses, "School Parent Cooperation Scale in Pre-School Education" consisting of 21 items and 4 factors were obtained. It used a Likert-Type scale of five ratings at the "School Parent Cooperation Scale in Pre-School Education". This ratings were composed of options (1) Never, (2) Very little, (3) Rarely, (4) Often, (5) Every Time.

Using of 'Cronbach Alpha' coefficient, which is criterion of internal reliability, improved by Cronbach is acceptable to find out the level of reliability in an attitude scale as likert. The Cronbach Alpha values were calculated (training, notice boards and studies in the correspondence), .90 for first factor, .88 for the second factor (home visits and training activities on the participation of the family studies), .82 for the third factor (child recognition and family studies in the meetings, to inform), .66 for the fourth factor (Studies in Effective Communication in Building). Identified values of Cronbach Alpha ranged between .66 and .90 for fourth factors. Cronbach Alpha efficient of internal consistency reliability of calculated average for the scale was calculated as .93.

Tezbaşaran (1997) refers to a Likert Type scale can be considered an adequate reliability coefficient should be close to 1 as possible. Büyüköztürk (2009) states that the reliability coefficient is calculated for a psychological test to be higher than .70, and could be enough individuals to be used for selection and classification scales should be

higher than this scale. According to these results can be said that "School Parent Cooperation Scale in Pre-School Education" in the fourth factor (for Effective Communication in Building Studies) except in the scale factor and the Cronbach Alpha value is quite high.

The total variance explained by four factors is 63% in scale. Büyüköztürk (2009) says that's enough described a single-factor scale to be more and 30% of the variance. According to these results can be said to be adequate proportion of total variance explained across the scale. The names were given for factors; "The Building Studies in Effective Communication" for the fourth factor, "The Meetings to Inform the Child and Family Studies in Recognition" for the third factor, "The Studies on the Participation of home visit sand family education activities" for the second factor, "The Education, bulletin boards, and Studies in the correspondence" for the first factor.

Some of these results can be presented in the light of subsequent research recommendations. Standardization of the Definition of the different cities of the scale for reaching a wider sample of teacher candidates with the same validity and reliability and validity of the scale proposed reliability study done by applying there-school teachers. Furthermore, the scale was developed in this study using pre-school teachers' attitudes according to school-family collaboration in terms of various variables. Pre-school teachers' professionals live to the views of longitudinal studies that examined the relationship between applications that is recommended.

In conclusion, in this study "Cooperation in Preschool Education School Family Scale" was developed and revealed that factor structure of the scale 21 items and 4 factors was conserved. The developed scale reliability coefficient was high (variance, %63; Cronbach Alpha, .93). This study suggests using of "Cooperation in Preschool Education School Family Scale" in the early childhood education field.